

Byudvikling Røgen 2026

Landsbyernes Udviklingsplaner – Favrskov Kommune

Frank Iversen

Forord

58 borgere, heraf en håndfuld små børn var samlet søndag den 25. januar 2026 om eftermiddagen i Røgen Forsamlingshus for at formulere og drøfte idéer til *det gode liv i Røgen – nu og i fremtiden*.

Borgermødet er det tredje i Favrskov kommune efter Landsbyrådets formulering i 2024 af LUP Favrskov (Landsbyernes Udviklings Planer).

Der har været nedsat en lokal planlægningsgruppe bestående af bestyrelsen og suppleanter fra Røgen Borgerforening samt Røgens repræsentant i Landsbyrådet. Fra kommunen deltog sekretær for Landsbyrådet, Line Marie Sørensen og Mette Risager, LAG Randers-Favrskov.

Som facilitator før, under og efter borgermødet medvirker Frank Iversen, Vissing.

Planlægningsgruppen afviklede to møder inden borgermødet. Her blev aftalt hvilke kommunikationsfora og -former, der ville være hensigtsmæssige at anvende og selve detailplanlægning af mødet blev udarbejdet.

Der er udarbejdet plakater til opsætning og husstandsomdelt flyer samt annonceret på Røgen Borgerforenings hjemmeside, Røgens mailliste og Facebook inden borgermødet.

På borgermødet blev der formuleret ikke mindre en 57 konkrete idéer til initiativer. Efter en rubricering og prioritering af disse, blev der udarbejdet de første formåls- og indholdsbeskrivelser for syv af disse.

Temaerne er:

- Grøntsagshavemark
- Byggegrunde – Ældre- og Ungeboliger
- Trafiksikkerhed
- Skoven
- Aktiviteter i forsamlingshuset
- Forsamlingshuset
- Legeplads

Herudover var der tre andre temaer, der var formuleret konkrete idéer til.

- Fælles løsninger
- Fremtidens Røgen
- Børnefamilier (faciliteter)

Disse blev der dog ikke arbejdet mere konkret med.

Efter borgermødet er der aftalt konkrete skridt for hvert tema og der vil blive afholdt opfølgingsmøder for de nedsatte arbejdsgrupper. Møderne afvikles henholdsvis tirsdag den 3. marts og torsdag den 16. april. Begge dage kl. 19.00 – 21.00 i forsamlingshuset.

Opfølgingsmøderne for arbejdsgrupperne er åbne møder, hvor alle interesserede kan møde op og lytte eller indgå aktivt i en arbejdsgruppe.

Det betyder også, at borgere der var forhindret i at deltage på borgermødet, godt kan deltage i det videre arbejde i en arbejdsgruppe.

For hvert af ovenstående temaer er der en tovholder, som har ansvaret at formidle invitation til fremtidige møder i arbejdsgruppen.

Denne opsamling omfatter en samlet beskrivelse af eftermiddagens temaer/idéer til fortsat inspiration.

Mange af de øvrige idéer, der ikke blev prioriteret at arbejde videre med, kan der også fokuseres på. Det indebærer blot at en eller flere griber idéen og omsætter den til handling.

Tak for deltagelsen, engagementet og alle de fantastiske idéer.

Planlægningsgruppen

Indledning

Røgen er en meget lille landsby i Favrskov kommune i Region Midtjylland. Den ligger ca. 16 km øst for Silkeborg.

Landsbyen er omgivet af natur med skov, vandløb og marker, hvilket giver den gode muligheder for friluftsliv.

Der er tale om et stærkt lokalsamfund med et tæt lokalt fællesskab. I 2025 bor der i alt 374 borgere i Røgen og omegn – heraf 90 i Røgen by (Kilde: Favrskov kommune). Nærmeste større by er Hammel, hvor man finder skoler, lægehus, tandlæge, biograf og indkøb. Den nærmeste dagsinstitution ligger i Farre (ca. 2 km) med vuggestue og børnehave.

Selve landsbyen og nærområdet kan føres tilbage til jernalder og vikingetid, hvilket understreger dybe historiske rødder.

Fra ansøgningen om at blive Årets Landsby i 2025, hvor Røgen var en af finalisterne, fremgår flg.:

"For 50-60 år siden var der i Røgen en købmand, en brugs, en tømrer, en smedje, et savværk, en skrædder, et mejeriudsalg, et bibliotek, 2 skoler og et trinbræt. Det er der ikke mere. Der er stadigvæk en kirke, og der er et forsamlingshus. Det sidste ikke mindst fordi en gruppe borgere i byen tog initiativ til at rive det gamle udslidte og utidssvarende forsamlingshus ned og bygge et nyt. I 1960 blev det nye forsamlingshus taget i brug. Det var tegnet af bysbarnet arkitekt Holger Pind, der på det tidspunkt var Danmarks førende biografarkitekt, og huset blev opført i fællesskab af borgere i Røgen. Siden da har forsamlingshuset været samlingssted for byens borgere. Det har været igennem flere kriser, men efter at huset ændrede profil fra suppe-steg-og-is-hus til kulturhus for byens borgere, er der sket meget"

Fællesskabet er værdifuldt for Røgens eksistens. Som det videre fremgår af ansøgningen: *"Vi skal selv tage initiativerne, vi skal selv være aktive og selv være publikum. Det er måske derfor, at der er en lang tradition for at udvikle ideer og at realisere dem i fællesskab. Og netop fællesskab har en særlig forpligtende betydning for os, borgerforeningen i Røgen. Vi ønsker at være et fællesskab, der kan rumme alle de, der har lyst til fællesskab. Men det skal ikke være på en bestemt gruppes præmisser. Vi arbejder for, at alle som har lyst til fællesskab også føler, at fællesskabet til hver en tid er et ægte og værdifuldt fællesskab for dem, der indgår i det.*

Hvis det skal lykkes, tror vi, at det er vigtigt med en bred vifte af forskellige aktiviteter, som appellerer til forskellige mennesker/interesser. Vi ønsker at alle, der har lyst til at være del af fællesskabet, kan finde en gruppe/aktivitet, hvor de vil opleve sig værdsat, som dem de er. Først når vi lykkes med det, lykkes vi som landsby.”

Røgen har gennem årene været et aktivt samfund med mange fællesaktiviteter og det har i mange år også været en del af landsbyens DNA, at de på forskellig vis har dyrket et fælles engagement i verden omkring dem. Her nævnes:

- *”Da vores amatørteater Røgen Teater var på sit højeste fik vi skabt interesse/venskabsforbindelse til amatørteatergrupper i Frankrig og Italien, som medførte gensidige besøg. Fx var 80 børn og voksne fra Røgen i Frankrig og støttede op om Røgen Teaters turne, ligesom den italienske teatergruppe plus venner flere gange har været på besøg hos os, og hvor vi har arrangeret små turneer for dem.*
- *Røgen stillede sig gennem flere år til rådighed som base for kulturudvekslingsprojekter, hvor danske børn/unge og danske kunstnere samarbejdede med tilsvarende grupper fra Burkina Faso. Da disse projekter var på deres højeste, boede der 25 burkinere 14 dage hos familier i Røgen.*
- *Da det blev besluttet, at vi skulle have et kunstværk ved indgangen til præstegårdsskoven (Ikaros, se forsiden), engagerede vi en bronzekunstner fra Burkina Faso, som over to weekender lærte røgenboerne, hvordan man traditionelt fremstiller bronzefigurer. De godt 60 små figurer, som kom ud af workshoppen, pryder nu soklen til Ikaros.*
- *Endelig har mange røgenboere i de unge år været udsendt af Mellemfolkeligt Samvirke eller DANIDA. Så da Borgerforeningen formelt besluttede at gå ”internationalt” med etableringen af platformen Røgen i verden – verden i Røgen, var det et resultat af mange års erfaringer med givtige samarbejder ud over landsbygrænsen – og et ønske om at tage ansvar, ikke kun der hvor vi bor, men også ude i verden.*

Borgerforeningen er i dag engageret i to meget forskellige afrikanske skoleprojekter, som vi har megen glæde af, som giver sammenhold, og som vi helt stilfærdigt er ret stolte af.”

Røgen har som noget andet unikt indenfor de seneste 20 år fået opbygget en stor koncerttradition. Ifølge Røgen Borgerforening har mere end 100 kunstnere besøgt forsamlingshuset, og der findes et overblik over større kulturelle arrangementer siden 2006. En liste over begivenheder viser bl.a. koncerter med Allan Olsen og Lars Lilholt allerede i januar og marts 2006, hvilket tyder på at koncerttraditionen startede på det tidspunkt (eller i hvert fald er dokumenteret derfra).

Udover aktive borgergrupper og en aktiv Borgerforening har Røgen også en historisk kirke: Røgen kirke, hvis ældste dele stammer fra omkring år 1200. Udover gudstjenester, Højmesser og andre kirkelige aktiviteter, afvikles der også konkrete kulturarrangementer f.eks.: ”Stemmer i voks” – foredragskoncert i kirken samt sang- og fortælleaften.

Kort sagt – Røgen er en meget lille, landleg landsby med fokus på fællesskab og natur hvor Borgerforeningen, forsamlingshuset og kirken fungerer som sociale samlingspunkter med aktiviteter og projekter for beboerne. Der findes bl.a. en legeplads, senioraktiviteter og de forskellige landsbyprojekter, er i høj grad med til at styrke det sociale liv.

Borgermødet

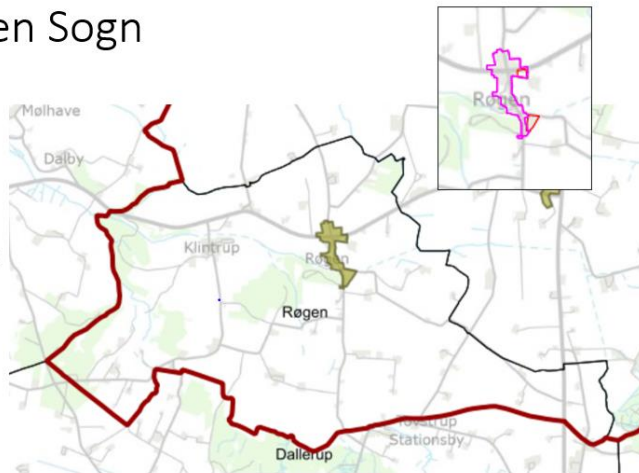
Eftermiddagen startede med en skøn frokostbuffet arrangeret og stillet an af frivillige.

Som et led i planlægningsarbejdet har planlægningsgruppen set på nøgletal vedr. Røgen by og sogn. Alderssammensætning og -prognose frem til 2045 blev indledningsvist præsenteret på borgermødet.

Nedenfor fremgår nogle af oversigterne, der blev vist på mødet.

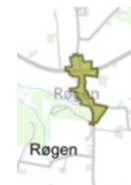
Røgen by og Røgen Sogn

- Fordi Røgen by har under 200 indbyggere har den ikke sine egne data i Statistikbanken. Derfor er mange data på sogneniveau.
- Enkelte tal, hentet fra kommunens eget datasæt, kan afgrænses til Røgen by.
- Tallene fra Befolkningsprognosen har sin egen geografi. Det er den lilla i hjørnet
- På kortet er Røgen by den grønne afgrænsning og Røgen Sogn den sorte streg.

Aldersfordeling aldersgrupper Røgen by 2025

- Kilde: Favrskov Kommune

Alderssegmenter Røgen by 2025

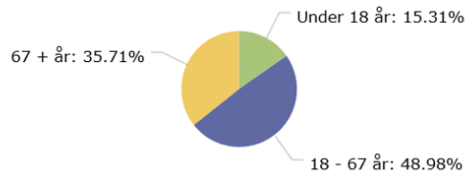

- Kilde: Favrskov Kommune

- I Danmark er omkring 20% (ca. 1,1 mio.) af befolkningen over 67 år
- Det samme gælder næsten for børn og unge under 18 år. De udgør knap 22% af befolkningen
- Røgen har ift. landsgennemsnittet flere ældre og færre unge.

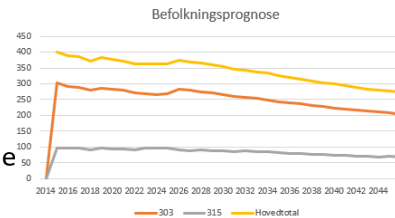
JS chart by amCharts

Alderssegmenter

Befolkningsprognose

- Kilde: Favrskov Kommune
- Indbyggertallet i både Røgen og landdistriktet rundt om forventes at falde med i alt 95 indbyggere frem til 2045.

BYER	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Landdistrikt	303	292	289	279	286	284	280	272	268	266	268	284
Røgen by	97	96	96	92	96	94	93	90	96	97	96	90
I ALT	400	388	385	371	382	378	373	362	364	363	364	374

Et samlet fald på 26% i den næste 20 års periode!

BYER	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042	2043	2044	2045
Landdistrikt	279	275	271	266	261	257	253	248	244	240	236	232	228	224	221	217	214	211	208	204
Røgen by	89	91	89	88	86	88	86	84	83	81	79	78	76	75	73	71	70	68	70	69
I ALT	368	365	360	354	347	344	338	333	327	321	315	310	304	299	294	289	284	279	278	273

Der var nogle korte refleksioner over tallene, der tydeligt viser en tendens til færre unge og flere over 67 år samt et markant fald i antal indbyggere i Røgen og omegn på 26% jf. prognosen frem til 2045.

Temaer og idéer fra Borgermødet

Nedenfor fremgår de temaer og idéer, der blev arbejdet med at konkretisere samt hvilke personer, der har taget ansvaret for at gå videre med idéerne efter søndagens møde. Opfølgningen er i tilfældig rækkefølge.

Temaer fra Borgermødet, der blev arbejdet med:

1. Grøntsagshavemark
2. Byggegrunde – Ældre- og Ungeboliger
3. Trafiksikkerhed
4. Skoven
5. Aktiviteter i forsamlingshuset
6. Forsamlingshuset
7. Legeplads

Konkrete idéer fra mødet:

1. Grøntsagshavemark

Spørgsmålet om en "Grøntsagshavemark" i Røgen var et af temaerne, der indebærer anvendelse af jord, der i dag ejes af én lodsejer. Der var fokus på området, hvor der i dag også afvikles Skt. Hans.

På mødet blev der formuleret følgende idéer:

- Fælles grønssagshavemark
- Fælles frugthave
- Landsbykøkkenhave
- Fælles dyr
- Vild med vilje – hvad er op og ned på? – fup og fakta.

Tovholder: Thomas Gregersen

2. Byggegrunde – ældre- og ungeboliger

På mødet blev følgende formuleret:

- Passer boligmassen med fremtidens behov? – mange ældre i store huse – generationsskifte – huslejer er store i lejeboliger
- Nye byggegrunde – små huse - børnefamilier
- Attraktive byggemuligheder
- Ældreboliger
- Oldekolle – Integreret vuggestue, børnehave, ældrecenter – findes i Børkop ved Vejle
- Pleje- og aktivitetscenter for alle aldre – 10-15 mio.kr.
- Tiny-Houses (se under "Fremtidens Røgen" som ikke blev behandlet på dagen)

Arbejdsgruppen der arbejdede med idéer på mødet måtte konstatere, at emnet er omfattende og kræver involvering af flere interessenter herunder i høj grad kommunen for nogle af idéernes vedkommende. Spørgsmålet om byggegrunde og placeringen af disse har tidligere været til drøftelse i Røgen og har i en periode været sat i bero. På dagen hvor alle kunne prioritere i de 57 konkret idéer viste det sig, at idéerne om "Byggegrunde", "Nye byggegrunde – små huse – børnefamilier" og "Ældreboliger" samlet set fik 168 stemmer under prioriteringsafstemningen. Dette kan forstås som et øjeblik-ønske (i den afstemning der var med de fremmødte) om, at der skal ske noget på området.

Tovholder: Gunna Drachmann

3. Trafiksikkerhed

På mødet blev følgende idéer formuleret:

- Trafiksikkerhed – cykelsti og hastighed – Toustrupvej og Silkeborgvej (bump)
- Hastighed gennem Røgen by
- Trafikdæmpning ind i byen ad Toustrupvej sydfra – evt. 40 km/t.
- Cykelsti mellem Røgen og Farre
- Cykelsti mellem Røgen og Gjern
- Trafiksikkerhed Silkeborgvej
- Flytte busstoppested fra præstegården til foran forsamlingshuset (bibeholde de andre stoppesteder)
- Et gadespejl i vejkrydset Silkeborgvej/Røgenvej/Toustrupvej

Der blev bl.a. talt om tiltag til sænkning af den aktuelle hastighed gennem byen. Det kunne være via indsnævring ved byens indgange – Silkeborgvej, Toustrupvej og Røgenvej. Et andet emne var oversigtsforhold. Her blev et gadespejl i krydset drøftet. Andre emner der blev drøftet var cykelstier Gjern – Røgen – Farre. Noget tyder på at Silkeborg kommune også har vist interesse ift. en cykelsti, hvilket måske også bør indgå i de videre drøftelser. Der var en bemærkning om, at der skal være en græsribbe mellem vejen og cykelstien – ellers kan børn ikke bruge den.

Tovholder: Hanne Krog

4. Skoven

Her var endnu et eksempel på et tema, der indebærer jord til evt. skovrejsning. På mødet blev følgende formuleret:

- Søge fonde for køb af naturen
- Skovrejsning
- Hundeskov som er indhegnet
- Pleje af eng – evt. med dyr
- Skovens udvikling + aktiviteter f.eks. geder

Det var i første omgang spørgsmålet om skovrejsning, der blev drøftet på dagen. Generelt har Favrskov kommune som et led i den lokale klimahandleplan et ønske om etablering af skov og har samtidig formuleret områder, hvor der som udgangspunkt er "uønsket skovrejsning" – herunder ved og omkring Røgen.

Tovholder: Christian Holmstrup

5. Aktiviteter i forsamlingshuset

På mødet blev følgende idéer formuleret:

- Gymnastik eller yoga hold – også for dem der går på arbejde
- En dartklub
- Tai-chi undervisning i forsamlingshuset
- Større samarbejde med Farre – koordinering af kalender
- Fælles aktiviteter f.eks. sport, yoga for mænd og kvinder, dans mv.
- Fælles aktiviteter i hjemmene f.eks.: madlavning, strikning, boldspil, lektiehjælp
- Et sportsanlæg f.eks. fodboldhold

Gruppen arbejdede med afsæt i ovenstående idéer og så endvidere på hvilke muligheder og udfordringer, der kan være i forbindelse med at omsætte idéerne til handling.

Tovholder: Marie Hegndal

6. Forsamlingshuset

På mødet blev følgende formuleret:

- Ved afholdelse af legestue plads til legetøj ovenpå
- Handicaptoliet
- Etabling af erstatning for hybenrosebed ved forsamlingshuset
- Fornyelse af indgangsparti til forsamlingshuset
- Højbed ved forsamlingshuset til krydderurter
- Pæn rygepavillion ved forsamlingshuset

Et handicaptoliet havde fået en høj prioritering under afstemningen og arbejdsgruppen gik i gang med at skitsere mulig indretning og placering, hvis flere af ønskerne skulle realiseres. Flere af idéerne vil kræve økonomi f.eks. fra Landsbyrådet, LAG Randers-Favrskov og evt. Vanførefonden (handicaptoliet) m.fl.

Tovholder: Lars Hegndal

7. Legeplads(er)

Der blev under borgermødet etableret en gruppe, der vil se på løsning af legepladser. Der er allerede én eksisterende legeplads i Røgen og på mødet fremkom nedenstående idéer, som indgår i arbejdsgruppens videre arbejde:

- Legeplads udenfor forsamlingshuset så børnene kan hygge sig til fælles arrangementer i forsamlingshuset
- Renovering af eksisterende legeplads
- Evt. flytte legepladsen til forsamlingshuset – lave parkering ved nuværende legeplads
- Legeplads opgradering

Tovholder: René Djernis

Andre idéer formuleret på dagen

Udover ovenstående temaer/idéer fremkom der yderligere en masse andre fantastiske idéer, som vil kunne omsættes – nogle med ganske lille indsats – andre vil kræve både tid og ekstra indsats af én eller flere personer. Når du læser idéerne, kan det være, at du bliver inspireret til enten at tage et initiativ på en eller flere af idéerne. Måske der opstår en ny idé, som du tager initiativ til – enten af alene eller ved at invitere andre ind i idéen, så den kan få liv og omsættes til handling.

Kun fantasien sætter grænserne for – hvad der kan ske – hvor og hvornår.

Nedenfor er idéer rubriceret i tilfældig rækkefølge opdelt i tre temaer, samt notering af det antal stemmer idéerne fik på borgermødet.

1. Fælles løsninger

- Grøn drift – systematisk og synliggørelse af vedligeholdelses arbejdsopgaver i Røgen – Gøre det til en fælles aktivitet igen (37 stemmer)
- Deleøkonomi – fælles værktøj, maskiner mv. i stedet for at vi alle køber ind og skal vedligeholde (27 stemmer)
- Beredskabsplan – ”Hvad gør vi”-plan (15 stemmer)
- Loppehylder (10 stemmer)
- Fælles indkøb (1 stemme)

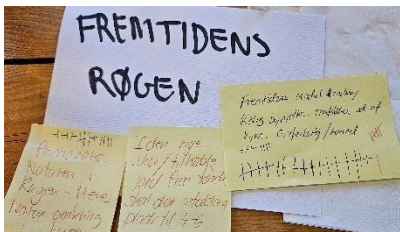
2. Fremtidens Røgen

- Fremtidens model landsby – Rolig bymidte. Trafikken ud af byen. Omfartsvej/tunnel (35 stemmer)
- Promovere naturen i Røgen – Mere natur omkring byen (14 stemmer)
- I den nye skove/tilkøbte jord fra fonde, skal der etableres plads til 4-6 (0 stemmer)
- Tiny Houses (hører hjemme i arbejdsgruppen vedr. byggegrunde/boliger)

3. Børnefamilier

Idéer vedr. legeplads(er) blev på dagen flyttet til en særskilt arbejdsgruppe (se ovenfor)

- Mere attraktivt for børnefamilier – Dagpleje (6 stemmer)

Eftertanke

Som det fremgår af ovenstående, er der en lang række fantastiske idéer, som kan være afsæt for konkrete handlinger i Røgen. De 7 ovenfor beskrevne temaer er der allerede taget hånd om. De vil blive omsat til handling via arbejdsgruppernes videre arbejde.

Med eftermiddagens engagement, kreativitet og idérigdom, er der et godt fundament for Røgens fortsatte udvikling, styrkelsen af fællesskabet blandt byens borgere og muligheden for tilbud, der kan ramme bredt både til børn, unge, voksne og ældre borgere i Røgen.

Og husk!... hold dig ikke tilbage for at tage kontakt til en eller flere af arbejdsgrupperne, din nabo, den nytillflyttede familie, de borgere du har et interessefællesskab med og deltag i den fortsatte dialog samt udvikling af nogle af de konkrete temaer og idéer fra borgermødet.

Lad os starte ved os selv og invitere til samtalen om initiativer på tværs af byens borgere. Vi har og vil gerne fortsat have en levende og aktiv by, der summer af glæde og energi og hvor initiativerne spirer frem, gødes og får lov til at vokse sig levedygtige til glæde for alle grupper af borgere i Røgen.

Tak til LAG Favrskov-Randers og Landsbyrådet for økonomisk støtte til afvikling af borgermødet.

Planlægningsgruppen

Udarbejdet februar 2026 Frank Iversen, Hoelvej 2, Vissing